

Avos 1:1

משה קבל תורה מסיני, ומסרה ליהושע, ויהושע לזקנים, וזקנים לנביאים, ונביאים מסרוה לאנשי כנסת הגדולה. הם אמרו שלשה דברים, הו מתונים בדיו, והעמידו תלמידים הרבה, ועשו סיג לתורה

Moses received the Torah at Sinai and transmitted it to Joshua, Joshua to the elders, and the elders to the prophets, and the prophets to the Men of the Great Assembly. They said three things: Be patient in [the administration of] justice, raise many disciples and make a fence round the Torah.

Bartenura

משה קבל תורה מסיני. אומר אני, לפי שמסכת זו אינה מיסדת על פרוש מצוה ממצות התורה כשאר מסכתות שבמשנה, אלא כלה מוסרים ומדות, וחכמי אמות העולם גם כן חברו ספרים כמו שבדו מלבם בדרכי המוסר כיצד יתנהג האדם עם חברו, לפיכך התחיל התנא במסכת זו משה קבל תורה מסיני, לומר לך שהמדות והמוסרים שבזו המסכתא לא בדו אותם חכמי המשנה מלבם, אלא אף אלו נאמרו בסיני

Avos 4:17

רבי שמעון אומר, שלשה כתרין הן: כתר תורה, וכתר כהונה, וכתר מלכות, וכתר שם טוב עולה על גביהן

Mishlei 3:17-18

דרכיה דרכי-נעם; וכל-נתיבותיה שלום
עץ-חיים היא, למחזיקים בה; ותמכיה מאשר

Avos 4:1

בן זומא אומר, איזהו חכם, הלומד מכל אדם, שנאמר (תהלים קיט) מכל מלמדי השכלתי כי עדותיך שיחה לי. איזהו גבור, הכובש את יצרו, שנאמר (משלי טז) טוב ארך אפים מגבור ומשל ברוחו מלכד עיר. איזהו עשיר, השמח בחלקו, שנאמר (תהלים קכח) יגיע כפיך כי תאכל אשריך וטוב לך. אשריך, בעולם הזה. וטוב לך, לעולם הבא. איזהו מכבד, המכבד את הבריות, שנאמר (שמואל א ב) כי מכבדי אכבד ובזי יקלו

עיקר תוי"ט

בעולם הזה. שלא תצטרך לבריות. ולעולם הבא, דמתוך שהוא נהנה מיגיעו לא בא לידי גזל ונוחל שני עולמות. רש"י

"in this world": as you will not be in need from [other] creatures; and "in the world to come," as since he benefits from his [own] effort, he does not come to theft, and he inherits both world

Rabbeinu Yona

איזהו עשיר השמח בחלקו. האומר די לי בחלקי אחר שאני יכול לפרנס את עצמי ואת ביתי ולעסוק בתורה. מה לי לממון אחר אך להיות לי כדי צרכי ולהקים את דבר ה'. כי מי שאינו שמח בחלקו ואינו שבע במה שנתן לו השם ית' עני הוא, כמו שמפורש בפסוק (משלי ט"ו ט"ו) כל ימי עני רעים וטוב לב משתה תמיד¹. ר"ל כל ימי עני המתאוה לממון רעים (קהלת ה' ט') אהב כסף לא ישבע כסף. אך טוב לב ושמח בחלקו כל ימיו טובים (כי מי) [כמו] העושה משתה תמיד. על כן מדה טובה היא עד מאד להיות שמח בחלקו והוא הנקרא עשיר אחר שהשם ית' נתן לו במה שיתפרנס ויעסוק בתורה ובמצות. כי מה יתרון לאדם בכל עמלו אך לקיים את התורה והמצות

שמחה = שם מח ה'

¹ Mishlei 15:15 - כל ימי עני רעים וטוב לב משתה תמיד: - *All the days of a poor man are wretched, But contentment is a feast without end.*

Avos 3:16

רבי ישמעאל אומר: הוי קל לראש, ונוח לתשחרת, והוי מקבל את כל האדם בשמחה

Rabbi Yishmael would say: would say: Be yielding to a leader, affable to the black-haired, and receive every man with joy

Bartenura

הוי קל לראש. לפני אדם גדול זקן ויושב בראש בשיבה, הוי קל לעבד עבודתו ולשמח לפניו

ונוח לתשחרת. לאדם בחור ששערותיו שחרות אינן צריך להקל עצמך כל כך, אלא תעמד לפניו בנחת ובשוב

והוי מקבל וכו'. נגד כל אדם בין ראש בין תשחרת תעמד בשמחה. מקבל, כמו מקביל. מתרגום נגד, קבל. פרוש אחר, הוי קל לראש, בראשיתך כשאתה בחור הוי קל לעשות רצון בוראך, ובזקנותך כשהשחרו פניך מפני הזקנה תהא נוח לו

"and greet (mekabel, literally, receive) every person with joy": Across from every person - whether an elder or a youth - stand with joy. "Receive" [here] is like to receive someone. "Across from" is translated [into Aramaic] as kabal. Another explanation: "Be yielding to a head (which also means beginning)" - at your beginning, when you are a young man, be nimble to do the will of your Creator. And in your old age, when your face has blackened because of age, be pleasant to Him.

Rambam

אבל צריך שתקבל כל אדם קטן וגדול בן חורין ועבד כל איש ממין האדם בשמחה. וזה
יותר ממה שאמר שמאי בסבר פנים יפות

Ps.100:2

עֲבְדוּ אֶת־ה' בְּשִׂמְחָה בְּאוֹ לְפָנָיו בְּרִנָּה

Rashi

עבדו את ה' בשמחה. וכל כך למה דעו כי ה' הוא האלקים כשמשלם שכר פעולתכם
אבל עובדי ע"ג אין להם לעבוד בשמחה שאין משלמין שכר

Radak

עבדו. שלא תהיה עבודתו למשא אלא בשמחה וטוב לבב

Malbim³

עבדו, יש הבדל בין עבודת ה' ובין העבודה לב"ו, כי העובד לב"ו לא ישמח בעבודתו מצד
שאינו בטוח שיקבל עליה שכר, ואף שיקבל שכר אין השכר רצוף בהעבודה עצמה רק
בא אחריה, ובזה יעבוד בעצב ככל העוסק באמצעיים טרם ישיג את התכלית, לא כן
עבודת ה' שהיא עצמה השכר והתכלית עבודה זו תהיה בשמחה, בואו לפניו ברננה,
הבא לפני בשר ודם לבקש דבר יבא בבכי ובזעקה רק יציאתו תהיה ברננה, אם מלא
שאלתו, אבל הבא לפני ה' יבא ברננה כי בודאי ימלא שאלתו

---

² שמאי אומר: עשה תורתך קבע, אמור מעט ועשה הרבה, והוי מקבל את כל האדם בסבר פנים יפות

³ Meir Leibush ben Yehiel Michel Wisser (1809–1879), better known as the Malbim (מלבי"ם), was a rabbi, master of Hebrew grammar, and Bible commentator.